

črto, vračunal pa je že obmejne korekture napram Bolgariji, dočim je napram Albaniji vzel za podlago mejno črto izza leta 1913. Njegov rokopis je bil namreč zaključen 9. maja 1920. — V predgovoru navaja število prebivalstva vseli naših mest, broječih nad 10.000 oseb, na podlagi štetja leta 1910., oziroma 1914. (Slednje za Črno goro in južno Srbijo, t. j. osvobojeno leta 1912.—1913.)

Dasi nas bo o dejanskem stanju poučilo šele novo ljudsko štetje, imajo vendar navedeni statistični podatki vrednost, to tem bolj, ker nam kažejo kolikor je sploh mogoče najverjetnejše številke. Dobrodošle so nam tem bolj, ker o rezultatih novega štetja brzkone ne bomo tako kmalu točneje poučeni. —

Anton Melik.

Sević Milan: Stara i nova pedagogija. Beograd & Sarajevo 1920. Izdanje I. Dj. Djurdjevića. 150 str. 5 din.

Sević je plodovit in mnogostranski pedagoški pisatelj. Izmed njegovih razprav omenim tukaj prevod „Filozofskih problemov“ Harald Höffdinga (II. izd. Beograd 1920) in pa posebno studijo: „Harald Höffding, njegova filozofija i pedagogija“ (Zagreb 1911). Proučevanje filozofskih prašanj je zapustilo ugodne sledove na pedagoškem pisateljevanju Sevića: svojo snov premotruje z višjih vidikov in daje izsledkom filozofsko formulacijo. Dočim se vrši v strogo empiričnih vedah napredek v premagovanju zmotnih predstav in odkrivanju novih dejstev, se suče filozofija (in teoretična pedagogika) v enomer okrog določenih prašanj; odgovori, ki jih nanje daje, so dostikrat izraz družabnih razmer in potreb kakega časa; odtod izvira, da se pečajo z istimi prašanji filozofi (in pedagogi) dandanes kot so se bavili njih vrstniki nekoč. To velja tudi o prašanjih, ki jih načinja avtor v pivem poglavju: razred kot organizem, vpoštevanje individualnosti, diferencijacija ciljev in metod pri posameznikih... Amerikanska struja v pedagogiki nam je prinesla pojmovanje šolskega razreda kot občine (School-City), ta občina se naj vlada sama; učitelj je v njej bolj primus inter pares, ne pa mrk izprašujoč uradnik. Kako se bodo obnesle te metode pri nas, ki poznamo demokratizem bolj iz knjig, in pri naši mladini, vzgojeni v neomejenem spoštovanju avtoritete — mi ni jasno. Prehod k takim metodam se bo pač moral vršiti postopoma. Vse vzgojevanje se mora vršiti v ozkem stiku z rodbino, povsod naj vlada ljubezen: to so pač že stara (in preizkušena) načela.

Cilj šole je med drugimi, vzgojiti posameznika za državljana, ki ima smisel in čustvo za dolžnosti in pravice, izvirajoče iz njegovega članstva v državni družbi. Nalogo, ki je stavljena narodnemu učiteljstvu spričo naše mlade državnosti, začrtuje avtor s temi tehtovitimi besedami: „danas, kada čitavo čovečanstvo skida uniformu, treba da je skidne i škola. To odgovara ne samo duhu vremena nopšte nego i duhu našega mesta i prilika, sred kojih se nahodi naš narod ulazom svojim u novo doba. Jer ujedinjenje naroda ne znači nivelisanje, ne znači mešavinu svih raznih boja u jednu, ne znači ukidanje svih osobenosti. Naša je zemlja razgranata, bogata i raznolika, svaki je kraj njezin dao osobeno obeležje onomu delu naroda, koji hrani njegova gruda; mnogostruki su i socialni i istorijski uticaji, koji su, u vezi s onim geografskim, od svakoga dela narodnog učinili ono, što je; skup našega narodnog života postaje s tim pun, izrazit, mnogolik i raznobojan, i sve odlike njegove treba održati u jednoj celini, načiniti od svega jednu kompoziciju — u što većoj mnogostrukosti što čvršće jedinstvo — i u tom znaku treba da se izvodi ujedinjenje narodno...“ (str. 30). *J. K.*